

EVROPSKA CENTRALNA BANKA

EUROSISTEM

STALIŠČE EUROSISTEMA DO „SEPA ZA KARTICE“

POVZETEK

V euroobmočju je trenutno v obtoku več kot 350 milijonov kartic, s katerimi se na leto opravi več kot 12 milijard plačilnih transakcij in 6 milijard dvigov gotovine. Oblikovanje enotnega območja plačil v eurih (Single European Payments Area – SEPA) bo imelo zelo velik vpliv na panogo kartičnih shem in pri tem bo stališče Eurosistema trgov v veliko pomoč pri oblikovanju rešitev, ki so najugodnejše za evropske državljanke in državljane.

SEDANJE STANJE V EUROOBMOČJU

V vsaki državi članici euroobmočja trenutno deluje vsaj ena nacionalna kartična shema. Da bi bilo nacionalne kartice mogoče uporabljati tudi izven države izdaje, imajo kartice poleg nacionalne pogosto tudi oznako Visa ali Mastercard (*co-branding*). Če se kartica uporablja v državi izdaje, se navadno aktivira nacionalna blagovna znamka, zunaj države izdaje (v euroobmočju ali izven njega) pa mednarodna blagovna znamka. V Evropi so nacionalni kartične sheme na splošno zelo učinkovite in razmeroma poceni tako za imetnike kartic kot tudi za trgovce.

STALIŠČE EUROSISTEMA O „SEPA ZA KARTICE“

SEPA za kartice bo imela naslednje značilnosti:

- 1) uporabniki lahko izbirajo med različnimi konkurenčnimi shemami plačilnih kartic, ki nimajo vnaprej določene prioritete na terminalih prodajnih mest (POS);
- 2) obstaja konkurenčen, zanesljiv in stroškovno učinkovit trg plačilnih kartic, ki vključuje tudi ponudnike storitev in infrastrukture;

- 3) vsa tehnična in pogodbeno določila, poslovne prakse in standardi, ki so v preteklosti povzročali nacionalno segmentacijo euroobmočja, so odpravljeni. Še zlasti velja, da trgovci lahko neovirano sprejemajo vse plačilne kartice, ki so skladne z okvirom delovanja SEPA za kartice (*SEPA Cards Framework – SCF*).

OKVIR DELOVANJA SEPA ZA KARTICE

Okvir delovanja SEPA za kartice (SCF) je sprejel Evropski svet za plačila (*European Payments Council – EPC*). EPC sicer priznava, da je ta dokument uporaben, vendar meni, da je dokaj splošen in preveč ohlapen glede praktične izvedbe. Poleg tega je Eurosistem zaskrbljen nad možnostjo, da bi uvedba SEPA za kartice lahko povzročila dvig kartičnih provizij in tako paradoksalno škodila interesom evropskih državljanov in trgovcev. V odgovor na zgornja vprašanja to poročilo dopolnjuje SCF tako, da pojasnjuje vrsto določil javnih politik.

V idealnih razmerah bi ljudje kartice lahko uporabljali kjer koli v euroobmočju. Še zlasti za imetnike kartic in trgovce se pogoji poslovanja znotraj posamezne države euroobmočja ali med njimi ne bi smeli razlikovati. Okvir delovanja SCF opredeljuje tri možnosti, med katerimi kartične sheme lahko izbirajo, če želijo ponuditi izdelke, skladne s SCF (možnosti je mogoče tudi združevati):

- 1) zamenjava nacionalne sheme z mednarodno (pod pogojem, da je ta skladna s SCF). V tem primeru uporaba dveh blagovnih znamk oz. *co-branding* ni več potreben, saj iste sheme samodejno pokrijejo čezmejne in nacionalne transakcije;
- 2) razvoj na celotno euroobmočje s povezovanjem z drugimi kartičnimi shemami ali s širitvijo na celotno

euroobmočje. Pri povezavah z drugimi kartičnimi shemami se udeleženci na primer lahko dogovorijo o blagovnih znamkah, ki jih vsi sprejemajo. Če se kartična shema razširi na celotno euroobmočje, kartice v shemi lahko izdajajo ali pridobijo banke ter sprejmejo trgovci, ki se nahajajo kjerkoli v euroobmočju.

- 3) co-branding z mednarodno kartično shemo (kar se v večini držav že dogaja), pod pogojem, da sta obe shemi skladni s SCF.

Eurosistem od nacionalnih kartičnih shem pričakuje, da bodo čim prej oblikovale svojo strategijo, bodisi s pripravo poslovnega načrta za uskladitev s SEPA ali pa s pridružitvijo povezavi, ki bo pripravila takšen načrt.

SEPA ZA KARTICE: VPRAŠANJA IN IZZIVI

Prva možnost – zamenjava nacionalne sheme z mednarodno – pomeni, da morajo mednarodne kartične sheme opredeliti in uvesti novo poenoteno kartično storitev za celotno euroobmočje.

Različne bančne skupnosti predvidevajo, da bodo prej ali slej opustile svoje nacionalne kartične sheme in prešle na mednarodne. Odločitev o ukinitvi nacionalnih kartičnih shem in njihovi zamenjavi z mednarodno lahko narekujeta naslednja dva dejavnika: 1) zamenjava omogoča hitro in preprosto uskladitev s SCF, in 2) rešitev je privlačna za banke, saj mednarodne kartične sheme praviloma zaračunavajo višje medbančne provizije kot nacionalne (in del provizij praviloma zadrži bančni sistem). Vseeno je Eurosistem zaskrbljen nad takšnim razvojem, saj bi lahko povzročil podražitev zaračunanih provizij, še zlasti trgovcem, kar je v neposrednem nasprotju s cilji SEPA. Eurosistem sicer pozdravlja pripravljenost družb Visa in Mastercard, da ponudita domače kartične storitve za euroobmočje, vendar izraža globoko zaskrbljenost nad možnostjo, da ti dve mednarodni kartični shemi postopno postaneta edina ponudnika kartičnih plačilnih storitev, ki jih ponujajo banke v euroobmočju. Doslej sta

obe shemi delovali z zelo podobnima poslovnima modeloma, razmeroma visoko stroškovno strukturo in visokimi medbančnimi provizijami, zato se Eurosistem boji, da konkurenca med njima ne bi zadoščala za ohranjanje sedanje nizke ravni provizij v Evropi. Dodatno zaskrbljenost povzročajo nejasnosti glede upravljanja teh dveh shem. Zaradi razlogov, ki niso povezani z razmerami v Evropi, je MasterCard opustil model, ki temelji na zahtevah uporabnikov, in ga nadomestil z modelom, temelječim na zahtevah delničarjev, podobne načrte pa je pred kratkim napovedala tudi Visa. Na trgu z nezadostno konkurenco bi takšna odločitev povzročila pritiske na rast provizij. Vseeno Visa v Evropi še ni zamenjala modela, temelječega na zahtevah uporabnikov, in to utegne spodbuditi konkurenco, saj bosta ti dve mednarodni shemi odslej upravljani po dveh različnih modelih. Ob tem je tudi res, da je za natančno oceno Visine odločitve zaenkrat še prezgodaj.

Tretjo možnost – označevanje z dvema blagovnima znamkama oz. *co-branding* – danes uporabljajo številne nacionalne sheme. Bankam omogoča, da imetnikom kartic in trgovcem ponudijo enotno storitev v celotnem euroobmočju. Vendar pa ta rešitev zgolj podaljšuje sedanjo situacijo, v kateri množico shem pred konkurenco ščitijo državne meje. Če bi se večina shem odločila za *co-branding* z drugimi blagovnimi znamkami in bi ta situacija postala trajna, SEPA ne bi mogla izkoristiti niti ekonomij obsega niti okrepljene konkurence, saj bi nacionalne sheme najverjetneje obdržale nacionalne transakcije in v mednarodne kartične sisteme preusmerile le čezmejne transakcije. To pomeni, da *co-branding* tudi v primeru, ko bi bile vse sodelujoče sheme skladne s SEPA, ne more biti edina ali celo glavna dolgoročna rešitev za SEPA (čeprav lahko bankam pomaga doseči njihove s SEPA povezane cilje za leti 2008 in 2010).

POTREBNA JE EVROPSKI KARTIČNA SCHEMA

Druga možnost SCF predvideva dve podmožnosti, s katerima bi bilo mogoče

spodbuditi oblikovanje evropske kartične sheme: 1) razširitev na euroobmočje, kar pomeni veliko dela z oglaševanjem blagovne znamke in prepričevanjem trgovcev izven države izvora, da jo sprejmejo, ter 2) povezovanje, za katero je potreben dogovor med shemami, ki sicer še naprej delujejo neodvisno.

Ti dve rešitvi bi omogočili, da se ohranijo dragocene izkušnje nacionalnih kartičnih shem v Evropi, obenem pa okrepi konkurenca na evropskem kartičnem trgu. Zaradi teh dejavnikov Eurosistem pričakuje, da se bo v prihodnjih letih pojavila vsaj ena evropska kartična shema. Banke se bodo morale same odločiti, ali bo ta shema (ali sheme) imela mednarodni doseg ali pa bo zgolj uporabljala *co-branding* z blagovno znamko mednarodne kartične sheme, da bi lahko ponujala plačilne storitve izven euroobmočja; v obeh primerih bi bila takšna shema (oz. sheme) ključna za krepitev raznolikosti in konkurence na trgu. Kar se tiče *co-brandinga* z drugimi blagovnimi znamkami, Visa in MasterCard evropskim bankam ne bi smela preprečiti povezovanja njihovih evropskih kartičnih shem z njunima blagovnimi znamkama, ne glede na to, ali je cilj takšnega povezovanja celotno euroobmočje ali mednarodni doseg.

VPRAŠANJE MEDBANČNIH PROVIZIJ

Medbančne provizije, ki jih bankam izdajateljicam plačujejo pridobitelji (in končno trgovci), so doslej delovale kot učinkovita spodbuda evropskim državljanom, da sprejmejo kartice. Vendar pa te provizije lahko tudi ovirajo konkurenco, saj trgovcem otežujejo pogajanja o provizijah, ki jih sami plačujejo svojim pridobiteljem. Evropska komisija je izdala poročilo o sektorski raziskavi (*Sector Inquiry Report*), ki je obravnavalo predvsem medbančne provizije in pustilo splošen vtis, da bi njihova odprava bila mogoča. Eurosistem Komisijo vabi, da čimprej objavi svojo politiko glede medbančnih provizij, saj bi s tem zagotovila jasno oporo bankam in kartičnim shemam, ki nameravajo razviti trajnostne poslovne modele za SEPA. Za zagotovitev enakih konkurenčnih

pogojev bi morali evropski in nacionalni organi za konkurenco uskladiti svoje odločitve in oblikovati usklajen pristop na ravni euroobmočja. Če bo politika Komisije bistveno odstopala od sedanjih razmer, bo treba dopustiti ustrezno prehodno obdobje in tako preprečiti motnje na trgu.

Ni razloga, zakaj na področju medbančnih provizij ne bi mogli zagotoviti popolne preglednosti. Zato bi morale biti provizije javno dostopne na internetu, metode za njihovo izračunavanje pa bi, kjer je to mogoče, morali odobriti pristojni organi.

KREPITEV KONKURENCE

Prehod na SEPA bi moral izboljšati kakovost in za družbo kot celoto zmanjšati stroške plačilnih storitev. Konkurenčni pritiski bi doseganje teh ciljev olajšali. Konkurenca bi morala delovati na treh ravneh: 1) med bankami izdajateljicami in bankami pridobiteljicami, 2) med kartičnimi shemami, in 3) pri obdelavi kartičnih plačil.

• PRAKSE PRIDOBIVANJA IN SPREJEMANJA

Za zagotovitev enakih pogojev za vse udeležene Eurosistem vabi Evropsko komisijo, da predstavi svoje stališče glede naslednjih postopkov pridobitve:

- omejitve, povezane s provizijami, za čezmejne pridobitve v euroobmočju;
- „spajanje” provizij, ki jih pridobitelji uporabljajo za trgovce (kar prikriva razlike v provizijah med posameznimi shemami in tako ovira konkurenco med njimi);
- določilo, da trgovci ne smejo zaračunavati doplačil za kartična plačila, če so ta dražja od drugih instrumentov;
- spoštovanje pravila „sprejema vseh kartic” pri trgovcih (ki od slednjih zahteva, da sprejmejo vse sheme določene blagovne znamke).

• OBDELAVA

V skladu z določili okvira delovanja SCF bi banke morale imeti možnost, da izbirajo med različnimi možnostmi pri kartičnih plačilih. Upravljanje shem mora biti dejansko in ne le zgolj na papirju ločeno od obdelave kartičnih plačil. Na primer, pogodbene obveznosti med bankami in kartičnimi shemami, ki zahtevajo uporabo določenega kanala za procesiranje, bi morale biti odpravljene. Prav tako se je treba izogibati navzkrižnemu subvencioniranju med kartičnimi shemami in enotami za procesiranje.

STANDARDIZACIJA

Da bi imetniki kartice SEPA lahko uporabljali kjer koli v euroobmočju, je pomembno zagotoviti, da trgovci lahko sprejmejo vse SEPA-kartice, če je to zanje seveda ekonomsko smiselno. Za doseg tega cilja konkurence ne smejo ovirati tehnične zapreke. Standardi so temeljni pogoj za svobodno in pošteno konkurenco. Zajeti morajo vse člene v transakcijski verigi (od imetnika kartice do terminala, od terminala do pridobitelja in od pridobitelja do izdajatelja), varnostni pregled ter certifikacijo naprav. Predvsem v zvezi s terminali sta standardizacija in določitev ustreznega in neodvisnega certifikacijskega organa nujna za to, da vsako kartico sprejme vsak terminal. Svet EPC mora ugotoviti, kako je cilje SCF, še zlasti interoperabilnost, mogoče doseči s pomočjo kartičnih standardov, ki so trenutno v razvoju. Pri oblikovanju standardov bi morali imeti možnost sodelovati vsi, ki jih to vprašanje zadeva. Rezultat mora biti zavezujoč za celoten trg, brez možnosti zavrnitve (opt-out) in z jasnimi izvedbenimi roki.

Poleg tehničnih standardov je treba oblikovati dodatne zahteve glede poslovnih pravil in praks, da bodo imetniki kartic imeli dostop do velikega števila POS-terminalov. To bo prispevalo tudi k enakim konkurenčnim pogojem za vse kartične sheme.

VARSTVO PODATKOV

Kartična plačila vsebujejo osebne podatke, ki so v EU močno zaščiteni. Zato je treba podrobno opredeliti pogoje, po katerih je organiziran prenos podatkov izven EU. Prenosu neagregiranih podatkov izven EU za statistične ali oglaševalske namene bi se morali v vseh primerih ogibati.

ZLORABE

Preprečevanje zlorab je pomemben vidik SEPA. Zlorabe zvišujejo provizije za kartična plačila in lahko ogrozijo celo sprejemljivost tega plačilnega instrumenta. Poleg dogovora za izvedbo EMV bi moral svet EPC oblikovati tudi jasno strategijo za preprečevanje zlorab, v kateri bi posebej izpostavil prizadevanja za zmanjševanja obsega čezmejnih zlorab na raven zlorab na nacionalni ravni.

SPREMLJANJE PROVIZIJ ZA KARTIČNA PLAČILA

Kot je pojasnjeno zgoraj, obstaja resno tveganje, da bodo rešitve, ki jih bodo banke izbrale, da bi svoje poslovanje uskladile s SEPA, povzročile podražitve. Poleg tega je mogoče, da bodo v odsotnosti ustreznega statističnega okvira bančni komitenti in državni organi opazili podražitve v eni državi, medtem ko se bodo druge plačilne storitve pocenile. Eurosistem bo v sodelovanju z drugimi sodelujočimi zato preučil možnost, da se v prihodnjih letih oblikuje sistem za spremljanje provizij za kartična plačila.

SKLADNOST S SEPA

Glede na zgoraj naštetе dejavnike je kartična shema skladna s SEPA, če spoštuje določila okvira delovanja SCF in upošteva naslednje zahteve:

- trgovcem in imetnikom kartic nudi enako storitev, ne glede na to, kje v euroobmočju shema deluje – različni programski dodatki ne bi smeli ovirati interoperabilnosti;

- v okviru določene blagovne znamke ima eno samo (če sploh kakšno) medbančno provizijo za celotno euroobmočje;
- oblikuje in objavlja srednje- do dolgoročno strategijo, ki je skladna z dolgoročnimi cilji projekta SEPA;
- objavi medbančne provizije in metode za njihovo izračunavanje, ter jih, če je mogoče, posreduje pristojnim oblastem;
- je skladna s prihodnjim stališčem Evropske komisije glede praks pridobivanja in sprejemanja ter tako krepi konkurenčnost in preglednost;
- učinkovito ločuje upravljanje sheme od procesiranja plačil brez možnosti navzkrižnega subvencioniranja ali drugih praks, ki bi lahko dajale prednost njenemu lastnemu centru za obdelavo plačil;
- prispeva k oblikovanju soglasno določenega nabora standardov in se jasno zaveže, da jih bo pravočasno začela izvajati;
- ogiba se prenosu osebnih podatkov v neagregirani obliki v države, ki niso skladne s predpisi EU;
- oblikuje in izvaja strategijo za zmanjševanje števila zlorab, še zlasti na čezmejni ravni.

UVOD

V euroobmočju trenutno obstaja več kot 350 milijonov plačilnih kartic, s katerimi se letno opravi preko 12 milijard plačilnih transakcij in 6 milijard dvigov gotovine. Projekt SEPA bo imel na to panogo ogromen vpliv. Zato bo stališče Eurosistema ključno za razvoj trgov v pravi smeri, zagotovitev rasti v prihodnosti, spodbujanje inovacij in širitev ugodnosti za evropske državljane.

To poročilo je strukturirano na naslednji način: v 1. poglavju so opisane sedanje razmere na kartičnem trgu, 2. poglavje predstavlja delo, ki

ga je doslej opravil EPC, 3. poglavje opisuje glavne tekoče trende na področju usklajevanja kartičnih shem in bank s SEPA, v 4. poglavju je predstavljeno stališče Eurosistema do SEPA za kartice, 5. poglavje izpostavlja nekatera tveganja, ki bi lahko nastala zaradi migracije v SEPA, 6. poglavje pa zaključuje poročilo s seznamom določb javnih politik.

1. SEDANJE RAZMERE NA KARTIČNEM TRGU V EUROOBMOČJU

Za kartični trg v Evropi je značilna visoka raven nacionalne razdrobljenosti. Obstaja vrsta štiristranskih in tristranskih shem. Štiristranske sheme vključujejo banke, ki izdajajo kartice za imetnike kartic, banke, ki pridobivajo kartične transakcije za trgovce, ter same imetnike kartic in trgovce (obstajajo tudi možnosti neposredne participacije, ki tukaj niso opisane). Nasprotno v tristranskih shemah imetnike kartic in trgovce povezuje podjetje, ki hkrati izdaja kartice in pridobiva kartična plačila.

Štiristranske kartične sheme je mogoče razdeliti v dve podskupini: nacionalne in mednarodne sheme:

- nacionalne štiristranske kartične sheme delujejo na nacionalnih trgih. V euroobmočju v vsaki državi deluje vsaj ena (npr. Cartes Bancaires v Franciji, Electronic cash v Nemčiji ali COGEBAN v Italiji; izjema je Španija, kjer delujejo tri nacionalne kartične sheme). Nacionalne kartične sheme so večinoma v posredni ali neposredni lasti bank. Kartice, ki jih izdajajo nacionalne kartične sheme, se z zelo redkimi izjemami lahko uporabljajo samo v državi, v kateri so bile izdane. V razmeroma majhnem številu držav so nacionalne debetne kartice izdane kot Visa (Visa Electron ali V-Pay) ali MasterCard (Maestro), vendar to v mnogo večji meri velja za kreditne kartice. Zato je vprašanje razdrobljenosti kartičnega trga na nacionalne sheme bolj aktualno pri debetnih kot pri kreditnih karticah.

- Mednarodne štiristranske kartične sheme, tj. Visa in MasterCard, se uporabljajo za čezmejna plačila, tako v okviru euroobmočja kot tudi zunaj njega. V teh primerih so nacionalne in mednarodne kartične sheme *co-branded*, kar pomeni, da sta na karticah logotipa obeh blagovnih znamk. Ko imetnik kartice opravi plačilo v državi, v kateri je bila kartica izdana, se aktivira nacionalna kartična shema. Ko opravi plačilo v kateri koli drugi državi, se aktivira mednarodna kartična shema. Do nedavnega sta bili Visa in MasterCard članski združenji v lasti bank, vendar se je MasterCard nedavno preoblikoval v delniško družbo, podobne načrte pa je napovedala tudi Visa (čeprav bo Visa Europe ohranilo strukturo članskega združenja).

V večini držav deluje več nacionalnih in tudi mednarodnih (American Express, Diners in JCB) tristranskih kartičnih shem, katerih kartice se lahko uporablja za transakcije znotraj posamezne države in med državami. Za razliko od štiristranskih shem se pri tristranskih shemah *co-branding* ne uporablja.

Nacionalna razdrobljenost kartičnih shem je tesno povezana z razdrobljenostjo standardov in poslovnih praks, ki se uporabljajo v posameznih državah. Podobna razdrobljenost velja tudi za ponudnike tehnične infrastrukture, kot so centri za procesiranje, avtorizacijske platforme ter izdelovalci kartic in POS-terminalov.

Kljub temu večina nacionalnih kartičnih shem zagotavlja zelo učinkovite storitve ob nizkih stroških, zato bi njihov poslovni model, razširjen na celotno euroobmočje, v načelu omogočal nadaljnje zniževanje stroškov, saj bi bilo mogoče izkoristiti ekonomije obsega. Izziv pri izvedbi projekta SEPA je v tem, da se ob prehodu na tesneje povezan trg ohrani sedanjo visoko raven učinkovitosti ob nizkih stroških.

2. DEJAVNOSTI EPC V OKVIRU SEPA ZA KARTICE

Svet EPC je sprejel okvir delovanja SCF, ki so ga banke kot članice kartičnih shem dolžne izvajati. SCF opredeljuje vrsto temeljnih načel in pravil, ki »bankam, shemam in drugim udeležencem omogočajo postopen prehod na SEPA« in ki ga morajo banke in kartične sheme spoštovati, če želijo izvajati kartične storitve v okviru SEPA.

SCF opredeljuje naslednje tri možnosti, med katerimi kartične sheme lahko izbirajo, da bi se pozicionirale na kartičnem trgu okolja SEPA (možne so tudi kombinacije teh treh možnosti):

Prva možnost: zamenjava nacionalne sheme z mednarodno (pod pogojem, da je ta skladna s SCF). Po tej možnosti se kartica Visa ali MasterCard izda in pridobi v državi, kar pomeni, da *co-branding* ni potreben, saj bi čezmejne transakcije samodejno pokrila ista shema.

Druga možnost: razvoj preko povezav z drugimi shemami (npr. Euro Alliance of Payment Schemes (EAPS)) ali z razširitvijo na celotno euroobmočje. Pri povezavah s kartičnimi shemami, skladnimi s SEPA, bi udeleženci uporabljali enak pristop odprte povezljivosti (npr. z dogovorom o medsebojnem sprejemanju blagovnih znamk). Ob širitvi s SEPA skladne kartične sheme na euroobmočje bi kartice v shemi lahko uporabljali državljani in sprejemali trgovci, ki se nahajajo kjerkoli v euroobmočju;

Tretja možnost: *co-branding* nacionalne sheme z mednarodno shemo (pod pogojem, da sta obe skladni s SCF).

3. SEDANJI TRENDI V ODLOČITVAH TRŽNIH UDELEŽENCEV GLEDE SEPA ZA KARTICE

Predstavniki Eurosistema so se v vrsti sestankov s predstavniki nacionalnih in mednarodnih kartičnih shem ter bančnih skupnosti seznanili z glavnimi trendi pri njihovem odločanju o migraciji v SEPA, odprtimi vprašanji in nekaterih vprašanjih, pri katerih so banke oz. sheme Eurosistem zaprosile za smernice ali pomoč.

Številne kartične sheme in banke so kot svojo prednostno izbiro navedle *co-branding*. Nekaj podpore je dobila druga možnost, ki jo trenutno predstavlja ena sama pobuda, namreč EAPS. Zaenkrat so banke in dve državi (Belgija in Finska) sklenile, da nacionalne kartične sheme zamenjajo z mednarodnimi.

ZAMENJAVA Z MEDNARODNO BLAGOVNO ZNAMKO

Kartične sheme oz. banke, ki so se odločile, da nacionalno blagovno znamko zamenjajo z mednarodno, so to možnost izbrale zaradi časovnih omejitev in preproste izvedbe. Vseeno je mogoče, da so jih k temu spodbudile tudi medbančne provizije, ki so v mednarodnih shemah praviloma višje kot v nacionalnih. V načelu bi morali biti medbančni tokovi za bančni sektor nevtralni, vendar banke, ki sodelujejo v shemi (seveda predvsem izdajateljji), v njih pogosto vidijo tudi zanesljiv vir prihodkov.

EURO ALLIANCE OF PAYMENT SCHEMES (EAPS)

Več kartičnih shem in bank se je zavedlo političnega pomena vzpostavitve kartične sheme na ravni euroobmočja. Zaenkrat je edina predstavnic druge možnosti pobuda EAPS, ki povezuje ustanovne člane Electronic Cash in Deutsches Geldautomaten-System (Nemčija), Convenzione per la Gestione del marchio Bancomat (COGEBAN, Italija), Eufiserv (evropski center s sedežem v Bruslju za procesiranje transakcij na bankomatih), Link (britanski upravitelj mreže bankomatov), Euro 6000 (Španija) in Multibanco (Portugalska).

Pobudi se bodo po pričakovanjih pridružili še trije člani: Interpay (Nizozemska), Laser (eden od irskih POS-sistemov) in Activa (POS-sistem v Sloveniji). Procesni centri v Nemčiji, Italiji in na Nizozemskem so že pripravili izvedbene načrte.

Kartične sheme, ki podpirajo EAPS, kot razlog za svojo odločitev navajajo dejstvo, da bi imele v mednarodnih kartičnih shemah višje stroške, obenem pa manj vpliva na njihovo upravljanje. Poleg tega naj bi EAPS olajšal delovanje na območju celotne Evrope ob nižjih stroških, saj uporablja obstoječo infrastrukturo in zagotavlja sprejem na nacionalnih trgih, kar olajšuje interoperabilnost. EAPS bi torej lahko predstavljal rešitev, ki ohranja učinkovitost obstoječih nacionalnih kartičnih plačilnih sistemov v okviru okolja SEPA.

Vseeno nekatere nacionalne kartične sheme zaenkrat zavračajo vabila za vključitev v EAPS, ker menijo, da je oblikovanje dvostranskih dogovorov predrago in prezapleteno, projekt pa ni ekonomsko upravičen.

DVOJNO OZNAČEVANJE OZ. CO-BRANDING

Kartične sheme oz. banke, ki so se odločile za *co-branding*, so motivirali naslednji dejavniki:

- večina kartic je že označenih z dvema znamkama (*co-branded*), kar poenostavlja prehod zaradi nižjih investicijskih stroškov;
- kartice, ki so izdane v okviru mednarodne kartične sheme, so sprejete (skoraj) povsod;
- *co-branding* shemam in bankam omogoča, da ohranijo določeno raven »notranjega upravljanja« oziroma lokalno avtonomijo;
- specifične lokalne zahteve je mogoče izpolniti, ne da bi se znižala kakovost storitev;
- razmeroma lahko je doseči skladnost z zahtevami SEPA.

4. STALIŠČE EUROSISTEMA O „SEPA ZA KARTICE“

V okolju SEPA za kartice bodo kartične sheme delovale enako, kot če bi bile vse v eni državi. SEPA za kartice bo imela naslednje značilnosti:

- 1) uporabniki lahko izbirajo med različnimi konkurenčnimi kartičnimi shemami, ki nimajo vnaprej določene prioritete na terminalih prodajnih mest (POS);
- 2) obstaja konkurenčen, zanesljiv in stroškovno učinkovit trg plačilnih kartic, ki vključuje tudi ponudnike storitev in infrastrukture;
- 3) vsa tehnična in pogodbeno določila, poslovne prakse in standardi, ki so v preteklosti povzročali nacionalno segmentacijo euroobmočja, so odpravljeni. Še zlasti velja, da trgovci lahko neovirano sprejemajo vse plačilne kartice, ki so skladne z okvirom delovanja SCF.

Načela skladnosti s SEPA bodo po pričakovanjih spoštovala tudi tristranske sheme, kot sta American Express in Diners. Pravila in pogoji uporabe se za isto kartico ne morejo razlikovati zaradi geografskih razlogov.

Ko bo SEPA postala dejansko povezan kartični trg, bosta ključna dejavnika sprejemljivost kartic in konkurenca.

SPREJEMLJIVOST KARTIC

V okviru SEPA ne sme biti tehničnih (ali drugih) ovir, ki bi na katerem koli terminalu onemogočale sprejem katere koli kartice. Pogoji konkurenčnih shem v SEPA za tehnično pridobitev bi morali biti oblikovani tako, da je trgovcem vseeno glede blagovne znamke kartice, ki jo sprejmejo. Sheme bi morale zagotoviti, da obstajajo za to potrebni tehnični standardi.

Dejanski sprejem bi moral biti odvisen edino od pričakovanih poslovnih prednosti za trgovce. Trgovci se lahko svobodno odločijo, katere blagovne znamke/vrste kartic sprejemajo.

Vendar pa bo na konkurenčnem, povezanem in zrelem trgu v interesu trgovcev, da sprejmejo večino blagovnih znamk iz euroobmočja – enako, kot zdaj velja za nacionalne blagovne znamke na nacionalnih trgih. Sprejem torej ne bo obvezen, se pa pričakuje, da bo postopno dosegel svoj razvojni potencial.

Skladnost s SEPA za kartične sheme ne pomeni, da morajo biti njihove kartice izdane oziroma sprejete v vseh državah članicah euroobmočja. Stopnja širitve je odvisna od poslovne odločitve sheme. Vseeno pa bi sheme morale opredeliti poštene in jasne kriterije za pristop zainteresiranih bank, ki se nahajajo kjer koli v euroobmočju, pod enakimi pogoji kot za nacionalne poslovne banke. Poleg tega je mogoče pričakovati, da bo naravni dolgoročni razvoj dogodkov pripeljal do tega, da bodo na konkurenčnem, povezanem in zrelem trgu preostale sheme večinoma pokrivalo celotno euroobmočje, podobno kot so nacionalne sheme danes večinoma sprejete na nacionalnih trgih.

KONKURENCA

Pogoji, ki vzpostavljajo SEPA, bi morali biti izpolnjeni in bi morali obravnavati tehnična, pravna in poslovna vprašanja:

TEHNIČNI POGOJI

Enotni standardi bodo zagotovili tehnično enake konkurenčne pogoje za vse kartične sheme ter ponudnike infrastrukture in storitev v euroobmočju. Standardi bi morali pokrivati vse člene v transakcijski verigi (od imetnika kartice do terminala, od terminala do pridobitelja, od pridobitelja do izdajatelja), varnostno oceno in certifikacijo tehničnih naprav (še zlasti glede terminalov, kjer je treba vzpostaviti standarde in ustrezen neodvisni certifikacijski organ, da se zagotovi soobstoj različnih plačilnih aplikacij). Obenem bi morali standardi prispevati tudi k preprečevanju zlorab.

Pomembno je, da imajo vsi udeleženci možnost sodelovati pri oblikovanju standardov, ki morajo biti nevtralni, usmerjeni v prihodnost in

nacionalno nepristranski, oblikovani tako, da zagotavljajo splošen sprejem in preprečujejo možnost, da bi določen ponudnik storitev ali infrastrukture dobil ugodnejši izhodiščni položaj. Standardizacija bo okrepila konkurenco (ki je bila doslej omejena na nacionalno raven) in prispevala k večji učinkovitosti in inovativnosti ter boljšim storitvam ob nižjih cenah. EPC je že začel s pripravo takšnih standardov, za katere Eurosistem pričakuje, da bodo obvezni za vse udeležene.

PRAVNI POGOJI

Sedanje regulativne razlike med državami članicami euroobmočja ustvarjajo pravno negotovost za čezmejne operacije in delujejo kot ovire. Direktiva o plačilnih storitvah bo zapolnila sedanjo praznino in zagotovila potrebno pravno gotovost za širitev operacij na euroobmočje. Tudi če vključitev direktive v nacionalno zakonodajo ne bo končana do 1. januarja 2008, bo zadevnim strankam zadostno pravno gotovost zagotavljala že direktiva sama. Poleg tega mora Evropska komisija čim prej opredeliti načela glede medbančnih provizij, ki veljajo v euroobmočju. Odločitve nacionalnih in evropskih oblasti o konkretnih primerih medbančnih provizij morajo biti medsebojno usklajene in logično povezane.

POSLOVNI POGOJI

Za vzpostavitev okolja SEPA za kartice je nujna tudi odprava poslovnih ovir, kot so različna nacionalna poslovna pravila in prakse, zato bi te ovire do 1. januarja 2008 morale biti odpravljene. Različne nacionalne poslovne prakse ovirajo pripravo poslovnih predlogov za celotno SEPA. Za rešitev tega problema je Evropski svet za plačila sprejel okvir delovanja SEPA za kartice, ki pa je dokaj splošen glede vprašanj praktične izvedbe.

5. TVEGANJA, POVEZANA Z MIGRACIJO V SEPA

Glede izvedljivosti različnih možnosti:

- 1. možnost – zamenjava nacionalne sheme z mednarodno – je za banke lažje in hitreje izvedljiva, ker večina že sodeluje z Visa/MasterCard v obstoječem okviru *co-brandinga*;
- 2. možnost – širitev ali povezovanje – bi morala rešiti nekaj zahtevnih vprašanj, npr. imetnikom kartic pojasniti uporabo in sprejem takšnih kartic v drugih državah (npr. oblikovanje blagovne znamke) ter oblikovati sporazume med shemami, ki ne delujejo na povsem enak način. Poleg tega je uspeh take pobude odvisen od sodelovanja – v primeru širitve bi bilo za uspeh odločilno število bank, ki bi izdajale in pridobivale kartice, kot tudi število trgovcev, ki kartice sprejemajo. V primeru povezovanja pa bi bilo odločilno število sodelujočih shem;
- 3. možnost – *co-branding* – se zdi razmeroma preprosta izbira, saj že obstaja v večini držav. Vseeno bi morala SEPA mednarodnim shemam omogočati tudi to, da z nacionalnimi shemami tekmujejo za domače transakcije.

Glede stopnje skladnosti različnih možnosti s SEPA:

- 1. možnost – zamenjava nacionalne sheme z mednarodno – je povsem skladna s SEPA, pod pogojem, da za transakcije v državah in med državami euroobmočja ne veljajo različni pogoji, ko gre za isto kartico. Obstajati mora storitev euroobmočja, ki je povsem prilagojena zahtevam SEPA (seveda se shema lahko odloči za prilagoditev svoje storitve zahtevam SEPA tudi izven SEPA, da bi poenostavila svoje poslovanje);
- 2. možnost – širitev ali povezovanje – je povsem skladna s SEPA, pod pogojem, da so izpolnjene zahteve SEPA, nacionalni trgi pa odprti za konkurenco;

- 3. možnost – *co-branding* – je povsem skladna s SEPA, pod pogojem, da vse nacionalne kartične sheme izpolnjujejo zahteve SEPA, nacionalni trgi pa so odprti za konkurenco.

1. in 3. možnost bankam in kartičnim shemam resda omogočata, da se s SEPA uskladijo še pred 1. januarjem 2008, vseeno pa so z njima na dolgi rok povezana nekatera vprašanja.

V zvezi s 1. možnostjo Eurosistem pozdravlja pripravljenost Visa in MasterCard, da v euroobmočju ponudita storitev domačih transakcij. Kljub temu izraža zaskrbljenost nad možnostjo, da bi dve mednarodni kartični shemi postopno postali edini ponudnici storitev kartičnih plačil v ponudbi bank euroobmočja.

Medbančne provizije so v okviru Visa in MasterCard dejansko višje kot pri nacionalnih shemah. Zato razširitev teh dveh shem na domačo raven predstavlja tveganje, da bodo morali trgovci plačevati višje provizije. Slednji so že izrazili veliko zaskrbljenost glede stranskih učinkov migracije v SEPA. Tako je bilo na primer v Belgiji odločeno, da bo Maestro zamenjal sedanji Bancontact/MisterCash, ki je zelo učinkovita in nizkocenovna shema brez medbančnih provizij. Belgijski trgovci se bojijo, da bi bile zaradi tega uvedene medbančne provizije, kar bi dvignilo tudi provizije, ki jih morajo plačevati sami.

Eurosistem se zaradi teh razlogov boji, da konkurenca, omejena na ta dva sistema, ne bi zadoščala za ohranitev trenutno nizke ravni provizij v Evropi. Zaskrbljenost v zvezi s konkurenčnimi pogoji se je še povečala zaradi vprašanja samega upravljanja shem. MasterCard je namreč nedavno spremenil svojo lastniško strukturo iz članskega modela, ki temelji na zahtevah uporabnikov, v model, ki temelji na zahtevah delničarjev. Visa je prav tako napovedala podobne načrte, čeprav bo Visa Europe ohranila svojo člansko strukturo. Eurosistem v načelu sicer ne nasprotuje rešitvam, ki temeljijo na interesih delničarjev, vendar meni, da bi lahko povzročile čezmerna

povečanja cen, če bi bilo število konkurenčnih ponudnikov prenizko. Tveganje višjih cen bi bilo manjše, če bi obstajala vsaj še ena shema v lasti katere od evropskih bank.

Končno, 3. možnost bi lahko trajno utrdila nacionalno razdrobljenost. Če se panoga kartičnih shem množično odloči za *co-branding* in takšna struktura postane trajna, v euroobmočju ne bo mogoče izkoristiti prednosti ekonomij obsega, konkurenca med nacionalnimi shemami pa bo ostala omejena. Zato *co-branding* na dolgi rok ne more biti edina ali celo glavna rešitev. Bolj smiselno bi ga bilo razumeti kot kratkoročno rešitev, ki je namenjena lažji uskladitvi s SEPA do leta 2008 in 2010.

6. DOLOČBE JAVNIH POLITIK

Glede na tveganje, da bi se migracija v SEPA lahko sprevrgla v poslabšanje pogojev tako za imetnike kartic kot za trgovce, kar bi spet vplivalo na banke in bi se lahko odrazilo v zelo negativni podobi SEPA, se zdi Eurosistemu potrebno, da pojasni niz določb javnih politik, ki jih morajo sheme in banke upoštevati poleg okvira delovanja SEPA, ki ga je izdal Evropski svet za plačila, če želijo delovati v SEPA.

POJAV EVROPSKE KARTIČNE SHEME

Nacionalne kartične sheme na splošno nudijo učinkovite in nedrage storitve plačevanja s karticami na nacionalnih trgih. SEPA za kartice bi lahko to izkoristila za zagotovitev prav tako učinkovitih in ugodnih storitev na celotnem trgu euroobmočja.

Eurosistem zato pričakuje, da se bo v prihodnjih letih pojavila vsaj ena evropska kartična shema. Seveda se bodo morale banke same odločiti, ali naj ima ta shema mednarodni doseg ali pa naj zgolj sprejme *co-branding* z mednarodnimi kartičnimi shemami, ko gre za ponudbo plačilnih storitev izven euroobmočja.

Za vzpostavitev take sheme oz. shem SCF kot primera navaja dve podmožnosti: 1) razširitev

na euroobmočje: pri tej možnosti so posebej pomembne dejavnosti, s katerimi blagovna znamka postane znana in jo sprejemajo trgovci izven države izvora; 2) povezovanje: ta možnost terjaja dogovore med shemami, ki običajno ne delujejo na enak način. Obe strategiji sta nedvomno izjemno zahtevni, saj predpostavljata vrsto elementov, ki v obstoječih poslovnih predlogih veljajo za samoumevne, dejansko pa jih je treba šele vzpostaviti. Eurosistem se zaveda izjemne kompleksnosti in tveganosti takšnega podviga, ko gre za vprašanja upravljanja, odločanja in oblikovanja blagovne znamke. Vseeno pričakuje, da bodo ustrezne nacionalne kartične sheme kljub očitni zahtevnosti tega vprašanja čim prej oblikovale svoje strategije.

VPRAŠANJE MEDBANČNIH PROVIZIJ

Medbančne provizije, ki jih banki izdajateljici plačajo banke pridobiteljice (in na koncu trgovci), so doslej delovale kot učinkovita spodbuda evropskim državljanom, da sprejmejo kartice. Vendar takšne provizije konkurenco lahko tudi ovirajo, saj trgovcem otežujejo pogajanja o provizijah, ki jih plačujejo svojim bankam pridobiteljicam.

Sedanja negotovost glede prihodnjega razvoja medbančnih provizij je po mnenju bank in shem eden glavnih dejavnikov, ki povzroča zamude pri odločanju o SEPA in ovira dokončanje poslovnih predlogov. Komisija je izdala poročilo o raziskavi panoge kartičnih shem, ki je v glavnem obravnavalo medbančne provizije in pustilo splošen vtis, da bi jih bilo mogoče odpraviti. Eurosistem zato vabi Komisijo, da čim prej predstavi svojo politiko glede medbančnih provizij. Če bo ta politika bistveno odstopala od sedanjih razmer, se od Komisije pričakuje, da bo zagotovila ustrezno prehodno obdobje, da proces prilagajanja ne bi povzročil motenj na trgu. Prav tako je nujno, da evropski in nacionalni organi za varstvo konkurence čimprej uskladijo svoje odločitve, kar še zlasti pomeni, da sprejmejo koherentno stališče za celotno euroobmočje. S tem bi močno spodbudili predvsem nove tržne pobude.

Načela politike, ki veljajo za medbančne provizije, bi morala prispevati tudi k enakim konkurenčnim pogojem za vse kartične sheme. Poleg tega je treba izboljšati preglednost delovanja: medbančne provizije bi morale biti javno dostopne na internetu, metode za njihovo izračunavanje pa bi bilo treba, kjer je to mogoče, predložiti pristojnim organom v odobritev.

KREPITEV KONKURENCE

Prehod na SEPA ne bi smel pomeniti zgolj to, da nacionalne plačilne storitve postanejo dostopne v vsem euroobmočju. SEPA bi zaradi naravnosti k uporabnikom morali razumeti prej kot priložnost za izboljšanje kakovosti in učinkovitosti plačilnih storitev ter znižanje stroškov. Za dinamičen evropski kartični trg morajo evropska plačila ohraniti svojo konkurenčno prednost, hkrati pa bi bilo treba sprejeti v prihodnost usmerjen pristop. Konkurenca bi olajšala doseganje teh ciljev in bi potekala na treh ravneh: med kartičnimi shemami; med bankami izdajateljicami in pridobiteljicami; ter na ravni obdelave kartičnih plačil.

• PRAKSE PRIDOBIVANJA IN SPREJEMANJA

Za zagotovitev enakih konkurenčnih pogojev na evropski ravni Eurosistem vabi Komisijo, da pojasni svoje stališče glede naslednjih praks pridobivanja in sprejemanja, ki so povezane s konkurenco in preglednostjo delovanja:

- vse s provizijami povezane omejitve čezmejnega pridobivanja v euroobmočju: vsa pravila, ki zmanjšujejo koristi čezmejnega pridobivanja, in s tem spodbude zanj, je treba odpraviti;
- „spajanje“ provizij kartičnih shem, ki jih banke pridobiteljice zaračunavajo trgovcem (kar pomeni ponudbe za pridobitev transakcij pod različnimi blagovnimi znamkami oz. shemami nasproti enotni proviziji (v paketu)). Ta ukrep prikriva razlike v provizijah med shemami in s tem ovira konkurenco;

- prepovedi trgovcem, da bi zahtevali doplačilo za kartična plačila, če so ta dražja od drugih instrumentov;
- izvajanje pravila »sprejema vseh kartic« (honour all cards) za trgovce (ki bi morali obvezno sprejeti vse sheme določene blagovne znamke).

• PROCESIRANJE

V skladu s splošno politiko Eurosistema na področju tržne infrastrukture bi morale banke imeti različne možnosti za procesiranje kartičnih plačil. Pogodbene obveznosti med bankami in kartičnimi shemami, ki zahtevajo uporabo določenega kanala, bi bilo treba odpraviti. Vertikalno integracijo bi morale zamenjati bolj odprte in prilagodljive tržne strukture, ki bi pospeševale konkurenco in omogočale koriščenje ekonomij obsega. Ločitev upravljanja shem in storitev procesiranja, ki jo zahteva okvir delovanja, bi morala biti dejanska in ne zgolj na papirju. Tako na primer ni sprejemljivo navzkrižno subvencioniranje med kartičnimi shemami in njihovimi centri za procesiranje, ali ponujanje vezanih storitev.

STANDARDIZACIJA

Da bi imetniki kartic svoje kartice SEPA lahko uporabljali v celotnem območju SEPA, morajo biti trgovci sposobni in pripravljeni sprejeti vse kartice SEPA ali vsaj tiste, ki so zanje smiselne. Za doseg tega cilja je izjemnega pomena razvoj na področju standardizacije. Tehnologija ne bi smela ovirati konkurence. Enotni standardi bodo zagotovili tehnično enake konkurenčne pogoje za vse kartične sheme euroobmočja in ponudnike infrastrukture oz. storitev. Standardi bi morali zajeti vsak člen v transakcijski verigi (imetnik kartice-terminal, terminal-banka pridobiteljica, banka pridobiteljica-banka izdajateljica), kot tudi varnostno oceno in certifikacijo tehničnih naprav. Standardi interoperabilnosti bi morali biti obvezni ter bi jih bilo treba čim prej dokončati, da se olajša migracijo v SEPA. Evropski svet za plačila (EPC) bi moral preučiti, kako bi bilo izpolnjevanje ciljev SCF, še zlasti interoperabilnost, mogoče

zagotoviti s kartičnimi standardi, ki so trenutno v razvoju.

V zvezi s terminali je še posebej pomembno, da se oblikujejo standardi in vzpostavi neodvisen certifikacijski organ ter tako zagotovi možnost soobstoja različnih plačilnih aplikacij in odpravi morebitne tehnične ovire za sprejem katere koli kartice na katerem koli terminalu. Usklajene in primerne varnostne zahteve so potrebne za enoten proces ocene varnosti. Dve težavi, s katerima se bo morala soočiti tako nova evropska kartična shema kot tudi sedanje nacionalne sheme v okolju SEPA, sta pokritje celega euroobmočja ter vzpostavitev mreže za obdelavo transakcij. V panogi bi za obdelavo novih kartičnih produktov/shem SEPA lahko preučili tudi možnost uporabe sedanjih plačilnih infrastruktur, še zlasti infrastrukture za direktne bremenitve.

Plačilno funkcijo je treba jasno opredeliti, različni programski dodatki, kot so na primer programi zvestobe, pa ne bi smeli ovirati interoperabilnosti. Vse stranke morajo imeti možnost, da sodelujejo pri oblikovanju in izbiri standardov, rezultat pa mora biti zavezujoč za vse, če naj se zagotovi, da bodo standardi, še zlasti v fazi terminal-banka pridobiteljica, zadovoljevali potrebe vseh udeležencev, predvsem trgovcev in imetnikov kartic. Nihče ne sme imeti možnosti nesprijetja oz. opt-out in roki za uvedbo morajo biti jasno določeni. Tehnični standardi sami po sebi ne morejo zagotoviti, da bo vsak imetnik svojo kartico lahko uporabil povsod v območju SEPA. Da bi imetniki svoje kartice lahko uporabljali na vseh terminalih, bodo morda potrebne dodatne zahteve, na primer na področju poslovnih pravil in praks. To bo prispevalo tudi k enakim konkurenčnim pogojem za vse kartične sheme.

VARSTVO PODATKOV

Kartična plačila vsebujejo osebne podatke, ki so v EU močno zaščiteni. EU je s sprejetjem Direktiv 95/46/ES in 2002/58/ES vzpostavila pravni okvir, ki omogoča tako varovanje osebnih podatkov kot tudi njihov prost pretok med

državami članicami. Glede odтока podatkov iz EU evropski okvir načeloma dovoljuje prenose samo v tiste tretje države, ki jamčijo za ustrezno raven varovanja, primerljivo s standardi, ki se uporabljajo v EU. Prenosi v tretje države, ki ne jamčijo za ustrezno raven varovanja, so vseeno možni, če se podpiše ustrezna pogodba ali sprejme zavezujoč kodeks ravnanja (npr. zavezujoča podjetniška pravila). Kljub temu bi se bilo prenosu neagregiranih podatkov izven EU za statistične ali trženjske namene treba izogibati. Prav tako bi bilo treba upoštevati nevarnost izgube ugleda zaradi prenosov podatkov izven EU, saj takšna tveganja lahko ogrozijo zaupanje uporabnikov v kartična plačila. Zato je treba jasno opredeliti pogoje, po katerih je organiziran prenos podatkov izven EU.

ZLORABE

Preprečevanje zlorab je ena bistvenih nalog pri gradnji SEPA; pri tem je še zlasti pomembno, da se število zlorab med državami euroobmočja zmanjša na raven znotraj teh držav. Zlorabe zvišujejo provizije za kartična plačila in lahko ogrozijo celo sprejemljivost instrumenta samega, zato je boj proti zlorabam povezan z zanesljivostjo kartic kot plačilnih instrumentov.

Evropski svet za plačila je odobril uvedbo EMV in migracijski postopek je bil optimiziran za lažjo izvedbo.

Ob tem je treba zagotoviti, da se EMV uporablja na enoten način in da programski dodatki in posodobitve, ki se uporabljajo na nacionalni ravni, ne ovirajo interoperabilnosti. Poleg soglasja za uvedbo EMV bi moral EPC oblikovati tudi jasno strategijo za preprečevanje zlorab s posebnim poudarkom na zmanjšanju števila čezmejnih zlorab na raven zlorab na nacionalni ravni. Poleg tega bi moral pojasniti tudi potrebo po oblikovanju podatkovne baze o kartičnih zlorabah.

Hkrati je treba ostale ukrepe za preprečevanje zlorab uveljavljati na centralno koordiniran

način ob usmeritvi na tiste vrste zlorab, s katerimi se ne ukvarja Evropski svet za plačila (kot so goljufije pri transakcijah brez prisotnosti kartic).

SPREMLJANJE CEN KARTIČNIH PLAČIL

Kot je pojasnjeno zgoraj, obstaja resno tveganje, da bodo rešitve, ki jih bodo izbrale banke za uskladitev s SEPA, povzročile podražitve. Tveganje je toliko resnejše, ko gre za provizije, ki jih plačujejo trgovci, vendar zadeva tudi članarine v shemah in po vsej verjetnosti tudi provizije, ki jih plačujejo imetniki kartic. Trgovci so o tem obvestili ECB in Komisijo, ker je že prišlo do povečanj medbančnih provizij po prestopu nekaterih nacionalnih trgov od nacionalnih na mednarodne kartične sheme. Takšen razvoj dogodkov bi projekt SEPA v očeh javnosti nedvomno stigmatiziral. SEPA ne bi smela biti priložnost za zvišanje cen, kot tudi ne bi smela poslabšati kakovost storitev.

Statistični podatki o kartičnih provizijah bi bankam obenem omogočili, da se odzovejo na morebitno asimetrijo v zaznavah komitentov na razvoj kartičnih provizij (tj. komitenti bodo bolj verjetno zaznali podražitve kot pocenitve). Eurosistem bo pri zainteresiranih strankah preučil izvedljivost izračunavanja takšnih podatkov v prihodnje.

SKLADNOST S SEPA

Glede na zgoraj naštete dejavnike, je kartična shema skladna s SEPA, če spoštuje določila okvira delovanja SCF in upošteva naslednje zahteve:

- trgovcem in imetnikom kartic nudi enako storitev, ne glede na to, kje v euroobmočju shema deluje – različni programski dodatki ne bi smeli ovirati interoperabilnosti;
- v okviru določene blagovne znamke ima eno samo (če sploh kakšno) medbančno provizijo za celotno euroobmočje;

- oblikuje in objavlja srednje- do dolgoročno strategijo, ki je skladna z dolgoročnimi cilji projekta SEPA;
 - medbančne provizije in metode njihovega izračunavanja objavlja ter jih, če je mogoče, posreduje ustreznim organom;
 - je skladna s prihodnjim stališčem Evropske komisije glede praks pridobivanja in sprejemanja ter tako krepi konkurenčnost in preglednost;
 - učinkovito ločuje upravljanje kartične sheme od storitve obdelave plačil brez možnosti navzkrižnega subvencioniranja ali drugih praks, ki bi lahko dajale prednost njeni lastni enoti za obdelavo plačil;
 - sodeluje pri oblikovanju soglasno določenih standardov z jasno zavezo za njihovo pravočasno uvedbo;
 - ogiba se prenosu osebnih podatkov v neagregirani obliki v države, ki niso skladne s predpisi EU;
 - oblikuje in izvaja strategijo za zmanjševanje števila zlorab, še zlasti na čezmejni ravni.
- Vse kartične sheme so vabljeni, da za zagotovitev enakih konkurenčnih pogojev do srede leta 2007 oblikujejo svoje načrte za usklajitev s SEPA in navedejo, ali so za izvedbo teh načrtov potrebni dodatni ukrepi (npr. standardizacija, razvoj usklajenih poslovnih praks).

© Evropska centralna banka, 2006
 Naslov: Kaiserstrasse 29, 60311 Frankfurt am Main, Nemčija
 Poštni naslov: Postfach 16 03 19, 60066 Frankfurt am Main, Nemčija
 Telefon: +49 69 1344 0, Internet: <http://www.ecb.int>, Faks: +49 69 1344 6000, Teleks: 411 144 ecb d

Vse pravice so pridržane.
Razmnoževanje v izobraževalne in nekomercialne namene je dovoljeno pod pogojem, da je naveden vir.

ISBN 92-899-0046-6 (elektronska izdaja)